

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantium**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Dom. XII. post Pent. Lectio 19, bipart. Magister quid faciendo vitam
æternam possidebo? 1, pars ostendit cur Dominus dicat beatos oculos qui
eum vident, & aures quæ ipsum audiunt. 2, ostendit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

obedientie, ut virtutem spiritus tui percipient, & perfecte aures aperiunt. Tange & salvâ coelestis devotionis & cor lingum eorum, ut perfecte te diligere, & in aeternum laudare valante, & glorificare.

LECT. IO. DOMINICA XII. POST PENTECOSTEN.

tripar-tita

Magister quid faciendo vitam aeternam possidebo?

LUC. 10.

PARS I.
Cur beati
oculo &
aures
Christianum
videntes
Gaudie-
menta.
Luc. 20.

In carnis
suspicie-

Psal. 122.

Conclu-
sio.

Notum est ex narratione Evangelica quomodo discipulos à predicatione revertentes & exultantes, quod etiam demona subiicerent ipsi, admonuerit Christus dicens, non esse in hoc gaudendum. In quo ergo: *Gaudete, inquit, quia nomina vestra scripta sunt in celis.* Non quidem prohibet gaudium quasi malum sit & vanum, de Dei donis cum gratiarum actione gaudere; sed fortasse gloriola aliqua inanis poterat se huic gaudio latenter inimiscere, quam compescit; simul verò donum maius eis datum esse ostendit, quod maius longè parere eis gaudium debebat, nimis gaudiorum celestem. Gaudium igitur ex dono miraculorum transfert in donum celestium praeiorum. Quasi eis diceret: O dilectissimi discipuli mei! Non opto vos audeo gaudere propter donum miraculorum, quod est donum gratiae gratis date, potestque confiteere cum peccatis. Offendo autem vobis donum aliud quod maxime gaudium cordi vestro debet excitare, videlicet quod nomina vestra scripta sunt in celis, in libro vite, in memoria & praedestinatio aeterna. Civis conscripti eis in aeterna illa civitate, non atra mento quasi in papyro, sed in indelebili libro & memoria Dei. Vos eis Pates conscripti, non sicut olim in Romana Republica, sed in supremo & triumphante civitate, cuius gloria tota durat aeternitate. O beatam scripturam! O beatam Civitatem! O beatos vos qui in illa scripti eis litteris aureis aeternae charitatis & aeternae amoris! O folium gaudium & verum, si de hac conscriptione in vobis fuerit exitum! In hoc ergo gaudent, hac etenim magna est leges lex sine si poteritis dicere;

Latamus sum in his quia dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.

In ipa autem hora, qua hoc dixerat discipulis exultantibus, exultavit & ipse Spiritu sancto & dixit: *Confitebor tibi Pater Domine celi & terra, quod ab condidisti hac & sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Eriam Pater i quoniam sic placuit ante te.* Sic refert S. Lucas, Discipulis scilicet Iuios à docendo revertentes excipi cum gaudio, & per Spiritum sanctum exultat tamquam Pater cum filii propter recta opera eorum, exulta propter dona discipulorum, exultat propter salutem illorum qui ab Apostolis, & discipulis convertendi erant, exultat propter conversionem quam prævidebat Gentium, & multorum Iudeo-

rum. Sic etiam & de S. Francisco legimus cap. S. vita ejus apud S. Bonavent. Cum animarum salutem visceri/pietate appeteret, & fervida amatione gloraret, suavissimis se dicebat repletis odoribus, & quasi usquem præioso lñiri, cum sanctorum fratribus per orbem distinatum odorifera fama multos andret ad vocem veritatis induci. Ex talium audiū exultabat in spiritu, benedictionibus omni acceptione dignissime fratres illos accumulari, qui verbo & operi ad Christi amorem inducerent peccatores. Nempe nihil laetus tali mente anituarum in qua exultat Christus laetitia plane divina, & spirituali à spiritu sancto promanante, docetque discipulos Iuios in ea exultare: *Latabantur coram te, sicut qui Ipsi. 6* letantur in messe.

Interim gratias agit Patri aeterno exultans in Spiritu sancto De qua re gratias agit? Quod Apostolis & discipulis qui erant parvuli, hoc est, simplices, & sapientia carentes fidei mysteria & adventus sui aperuerit Sacramenta, divinā eos scientia fidei illustrans, quem Phariseis, Scribis, Sacerdotibus Iudeorum & Sapientibus Gentilium, haec manueringe auctoritate, qui scientia, & sapientia sua inflati veram sanctamque scientiam respuerunt, vel ea indignos se exhibuerunt. Exultat ergo Christus in Patre, exultat Spiritu sancto, gratias agit ut homo de toti beneficiis ad salutem orbis a Patre per adventum suum prestitis, & de electione discipulorum humilium, simplicium, imperitorum, ad haec beneficia tota corbe annuncianta, & ad edocenda tot & tam admirabilia mysteria.

Neque vero ei sufficit per se gratias agere pro illo, vult etiam ipsosmet ad gratianum actionem sibi Deoque in Spiritu sancto perfolvendam exercitare. Ad hanc enim gratitudinem elicendam inducit postquam ipse gratias egit, dum *conversus ad discipulos suis dixit: Beati oculi qui vident quae vos videatis. Dico enim vobis quod multi Propheta: Reges voluerunt videre quae vos videtis, & non videunt, & audire quae vos auditis, & non audirent, quasi diceret eis. Quām obligati eftis, o chari filii & discipuli mei, Patri aeterno, qui vos tantis prævenit beneficiis, & benedictionibus dulcedebitis. Non enim omnibus datum est, immo nec regibus, nec Prophetis etiam à Deo dicitur, quod vobis est concessum. Illi desiderarunt me videre in carne conversantem, nec eorum satiatio fuit desiderio. Ipsi optarunt me audire hæc, quae vobis traditæ mysteria edoscentem, nec id affectui sunt. Vos ergo propter illis ad id elegit Deus, vobis ram consecrare gratiam ipsius denegatam; fugite ergo ingratitudinem agnoscite dilectionem, gratias ex intimis præcordiis agite gratiam adepti singularem, propter quam dico vobis: Beati oculi qui vident quae vos videatis.*

Merito certè beati dicuntur Apostoli, qui oculis carnis Christum in carne videntur, & per carnem oculis mentis filium Dei complexerunt, hoc est, Christi divinitatem intellexerunt; beati quia

eum audierunt ore divino docentem mysteria ab
scindita à seculis, & ad ejus pedes federunt ut sie-
rent *Theodidati*, hoc est, *dociles Dei*. Hæc enim
fuit initialis beatitudo, hæc via ad perfectam beat-
itudinem contemplari oculis cordis, & corporis
eius divinam faciem, ejus in humana conversatio-
ne sanctitatem, ejus in miraculis potestatem, ejus
in docendo coelestem, & ardenter, zelum in or-
ando perseverantiam & pietatem, ejus in injuriis
ferendis patientiam & humilitatem, ejus erga om-
nes benignitatem & charitatem. Hæc etiam fuit
initialis beatitudo ad veram & perfectam ducen-
t Apoſtoli
videntes
& audi-
entes
Chrifum
in carne.
Ioan. 14.
Ioan. 27.

MRCI

Initialis beatitudi-
nem ha-
buerunt
Apoſtoli
videntes
& audi-
entes
Chrifum
in carne.
Ioan. 14.
Ioan. 27.

e. Ioan. 2.

Quapropter sanctus Ioannes, qui unus fuerat de his Christi coniutoribus, auditibus, contem-
platoribus, qui æternum Dei verbum sub humana
carne velatum præcepit mentis acie videri merear,
postmodum gloriatur dicit: *Quod fuit ab initio,*
quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod
perspeximus, & manus nostra concreta viderunt
de verbo vita & vita manifestata est, & vidimus, &
testamur, & annunciamus vobis vitam æternam, qua-
erat apud Patrem. & apparuit nobis: ut & vobis
etiam habeatis nobiscum, & societas nostra sit cum
*Patre, & cum filio eius Iesu Christo. Beatus se exi-
stimat S. Ioannes, quod hæc viderit, audierit, con-
trectarit, quodque aliis idem annunciare posset, &*

omnes ad eandem beatam societatem convocare,
qua mediante incarnatione Domine Iesu, & no-
bis cum Patre & Filio in Spiritu sancto, quietus
nexus amoris inter Patrem & Filium, & nexus no-
strus cum Patre & Filio: *Beati ergo oculi qui vident*
qua vobis videntur.

z Reg. 10.

Regina Sabi audiens sapientiam Salomonis, in
admirationem rapta exclamavit: *Beati ovi tui, &*
beati servi tui, qui afflant coram te semper, & audi-
ant sapientiam tuam. Ecce plurimi Salomon
hic. An non ergo beati quibus datum est ei adsta-
re, eum contemplari & audire? De Elia etiam pro-
nuntiat Sapientis: *Beati sunt qui te videntur, & in*
amicitia tua decorari sunt. Si beati pronun-
ciantur qui cum viderunt & amaverunt, dum hic age-
ret in communione vita hominum, qui amicita ejus
gratia ei dedit, decori & ornamento, sapientiam, ipsi-
tum, zelum eius in gloriam: quanto maiore ratione
id dicendum, de his qui decorati sunt amicitiæ Fi-
lli Dei, dum convergunt in terris? Si Elieus &
filii Prophetarum Elie amicitiæ decorati cœlen-
gur, & beati dicuntur, qui spiritus ejus confortes
sæcti sunt; quanto magis id dicendum de discipulis

Iesu, verè amicis cordis ejus, ab eo dilectione inse-
stimabili condecoratis? An non dubitas eos fuisse
amicos? Audi ipsummet de amicitiæ condecora-
tione pronunciante diftere: *Iam non dicam vos*
servos, quia seruus nescit quid faciat Dominus eius:
Vos autem dixi amicos, quia quacunque audivis à
Patre meo, nota feci vobis. Vide quomodo eos his
verbis deorat, nomine, amore, privilegio amico-
rum. Sic consequenter beati pronunciandi sunt, si
unquam illi.

Sed numquid Moyes eis est præfendens de quo
dicitur: *Loquebatur Dominus ad Moysen facie ad fa-*
ciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum? Ab
professor-
fit. Nam etiam de Moyse loquitur hic Christus,
dum dicit: *Dico vobis, multi Reges & Prophetæ vo-*
luerunt videare qua vos videtis & non viderunt,
& audire que auditis & non audierunt. Moyes
petuit à Domino: *Obsecro Domine misere quen mihi*
furus es. Et licet de eo afferatur, quod loque-
tur ei Dominus facie ad faciem, sicut solet loqui
homo ad amicum suum, nihilominus postmo-
dum obiectat: *Si inventi gratiam in confectu tuo,*
offende mihi faciem tuam, ut sciam te, & inveniam
gratiam anime oculis tuis. Angelus vices Dei ge-
rens, Moyse loquebatur, ut periti interpres cen-
tent, corpora quædam & humana specie, sed
ordinariè obiectus nube vel igne, sumo vel nebul-
i, five caligine. Hanc ergo caliginem remo-
vitur optat Moyes, ut apertius faciem & gloriam
illius cum quo loquebatur, posuerit contemplari, &
eum populo quem producebat, rettere & pra-
dicare. Unde & postea dicit: *Offende mihi gloriam*
tuam, cum antea diximus: Offende mihi faciem
tuam. Hoc est, offende mihi gloriosam faciem
tua. Tertullianus existimat eum optaret sibi, offendi gloriam humanitatis Christi, quam protea
in Transfiguratione vidit. Atq; datum est ei non
nisi humeros videre in foramine montis transeun-
te Domino, ibique aliquid de gloria Domini in
corpo afflumto ei offensum est, sed mira cum
fuiuitate & jubilatione, & prout describatur ibi-
dem. Non ergo beator Moyse Apostolis, qui Domini
faciem Angelis desiderabilem non in transitu,
sed plurius annis portauit contemplari, & facie
ad faciem, os ad os ei loqui familiarissime & iucun-
dissime, fine nube vel nebuli, fine igne vel calig-
ge. Absque dubio hoc etiam optavit Moyes,
qui incarnatione mysterium primius in rubo co-
gnoverat. Hoc optavit & Rex David in clamans:
Offende faciem tuam, & salvus erimus. Hoc opta-
vit ardentissime Daniel post alios Prophetas, qui
inde dictus est *Vir desideriorum*, quia in eo de-
deria omnia aliorum Prophetarum cum fervore &
fueru renovata. Hoc denique ante hos omnes
optaverat Iacob qui Christum vocaverat *Desideriu-*
mum eolum eternorum, hoc est *Sanctorum*, tam
Angelorum quam hominum, qui colles dicti sunt
propter celistrinæ sanctitatis & colles æterni quia
vitam æternam consecuturi. Sed quod hinc non vide-

An Moyse
Apoſtola
Exod. 4.

Exod. 18.
Exod. 2.

Psal. 79.
Gen. 49.

tunt. Apostolis videre datum est; ideoque oculi eorum beati dicuntur, quandoquidem ipsi dicere possunt: *Vidimus gloriam eius, gloriam quae unigeniti à Patre.*

Fide per-
festas
Christum
intuentes
Beati
Cant. 4.
Ifa. 20.
Luc. 3.

Neque solum beati pronunciandi sunt Apolo-
li, sed & omnes illi ex quo sumque sint ordinis, vel
sexus, quibus perfecta fide intueri datum est, fa-
ciem illam fulgere suo animo ad se attrahentem,
& audire os illud, cuius eloquum dicitur, *& labia si-
cuit vitta vocinae, de quibus prædictorat Iuda.* *Eritis*
*oculis tuis vidētes Præceptorem tuum, & audieris vocem
post ergum monitionis tè, hac sibz vita, ambulare in ea.*

Beatus certè fuit Simeon Ienex, dignus videre defi-
deratam illam faciem Domini ad huc infans, &
decanate: *Viderum oculi mei Salutare tuum, O*
*felices oculi, qui non claudunt morte, nisi post
vivionem vitali.* Beati Pafiores & Reges, isti de
propinquo monente Angelio, hi duce stellā è longinquo accedentes, ut hanc faciem vidèrent, &
adorarent. Beatus filie Centurio qui audit ab eo,
*Non inveni tantam fidem in israel : Beatus & Za-
chaeus, cui dicitur : Hodie in domo tua spores ma-
nare, &c.* Beati quoque omnes quos tetigit,
Beati, quos
Christus
restituit, &
sanavit.
Iohann. 12.

& sanavit, nam vis illo sanavit corpore, quin ian-
nauerit & mente, secundum sanctorum Patrum
sententiam. Audi & de mulieribus. An non bea-
ta quoque & Martha, que meruit ei ministrare &
vivā fide dicere: *Vixit Domine ? Ego credidi, quia
in ei Christus Filius Dei erit, qui in hunc mundum
veniet.* An non beata magis Magdalena, que ad
eius pedes federe meruit, atque eos lacrymis ali-
gare & capilli tergere, sicut audire, *Remittantur
tibi peccata tua ?* An non beata similitate mulier
illa que simbrami eius ex perfecta fide poruit at-
tingere, & virtutem ex eis prodeutem fencire? An non denique beatae dicentes sunt Chanaanæ & Samaria? Hæc enim ab eo audit: *O mu-
lier, si scires donum Dei, & qui sibi dixit, Deo nobis
libere forficiam ab eo petuisse aquam vivum:* Qui bi-
berit ex aqua quam ego ei dabo, non sit in eternum.
Similiter alter ab eo audit: *O mulier magna est
fides tua, scilicet perfisia.* Sic ubique beati oculi eum
amoros contemplantes, beatae aures eum avide & obedientes audientes, beata manus eum cum
fide & reverentia tangentes.

Sed numquid etiam nos haec concernit beatitu-
tudo? An ab ea exclusi sumus, quia non vidimus
in carne, non audivimus loquentem in pra-
dicatione, non converti lumen cum ipso in mi-
raculorum operatione? Abst. Cum enim Christus
Dominus haec verba pronunciari, ut declarare
etiam mensam orbis à Deo coiulata mitericordiam,
cum factus est homo, & intervisus, &
Baruch. 3. cum hominibus conversatus, ut loqueretur Proph-
eta Baruch (cuius quidem mitericordie promisse
Quonodo adimplitionem per mysterium incarnationis a-
Gnos Bo-
deo exoptarant antiqui Patres:) nos in illa tem-
pore felicissima incidimus, in quibus istud my-
sterium adimpleretur, cuius primo fructu reque-
gandere possumus ac illi qui corporaliter Christum
viderunt, audierunt, tetigerunt. Vnde ne videre-
mur minus participes felicitatis & beatitudinis,
quam illi qui corporaliter viderunt. *Te sūm con-
versantem in terris, alibi de nobis pronunciat :*
Beati qui non viderunt & crediderunt. Quia scilicet
per fidem, vivam Incarnationis Dominice jam
peractæ fructu plenissime gaudere possumus, ideo
beatimero pronunciavimus. Et quidem ex parte
fidei beatiores quidam ratione dici possumus,
quam hi qui Christum viderunt; quia carnis par-
ibus fides illa magis Deo grata, magisque meritiora
cenfetur, qua non nititur, nec juvatur experimen-
tenustrum, qualiter adjuvabit fides eorum qui
Christum videbant; natura enim fidei est, ut sit
argumentum non apparetum. Habemus ergo
Christum Dominum nobiscum in finem usque
secundum commonitorum, ejus advento pestiferae,
eius amoris ditamur, ejus amicitia & beneficia
condecoramus, ejus spiritu & gratia replemur. Ejus
uncio docet nos, eius sermo sanctificat nos, eius
radii & lux illuminant nos, ejus corpus vivificate
nos, eius oculi respiciunt nos, eius sanguis nutrit
nos, eius aqua abluit nos, ejus amor accendit nos,
eius manus benedicit nos, ejus non solum vita; sed
& Passio & mortis sacrificatio nos, ejus divinitas defcat
nos. Quid ultra defidere possumus? His omnibus
bus frui non potuerunt antiqui Patres. Beati ergo
oculi mentis nostræ cum videntes, beatae aures
nostræ cum audientes, beatum pectus & cor quod
eum recipit, & jusque gratia repletus & spiritu ac di-
vinitate. Nec dicas, inquit S. Chrys. vellem ipsius
formam apiceret, figuram, vestimenta, calceamenta,
Ecce ipsum virgo, ipsum tangi, ipsum manducas. Et
su quidem vestimenta cupio videre, ipse vero tibi con-
cedis non tantum videre, verum & manducare, &
tangere, & intra te sumere.

O fortunatos nóstros iusti bona norime
Chrisficolos!

Matt. 9.

Tibi peccata tua ? An non beata similitate mulier
illa que simbrami eius ex perfecta fide poruit at-
tingere, & virtutem ex eis prodeutem fencire?

An non denique beatae dicentes sunt Chanaanæ & Samaria?

Hæc enim ab eo audit: *O mulier, si scires donum Dei, & qui sibi dixit, Deo nobis
libere forficiam ab eo petuisse aquam vivum:*

Ques-
tionis
*De utili-
tate Sampson in suis nuptiis non inutili: Quid est
tunc qua-
de comedere exiuit, sibus, & de foris egrosta est dul-
cis? Non inutili voco, cum quia erat ab exer-
cendo ingenium consoladum in convivio nu-
to Christi
ptiali, cum quia eius refugio continebat opus Dei preposita
per Sampsonem patrum, tum denique quia my-
lud. 14.
nus significabat ex ore Leonis fortissimi Christi
proditorum eum opulissimum Eucharistie. Nam
ne sitiles
de Christo in ultima cena maximè verum est:
De comedente exiuit zibus & de fori egrosta est dul-
cedo. Nec hoc intelligamus, nisi sponia eius
Ecclæsia id ab eo edocita nobis aperire, & reol-
veret.*

2. Non inutilis etiam fuit quæstio Cubicula. 3. Ego & 3.
riorum Darii Regis inquirentem inter se dor- &
miente Rego, Quid rerum forei fortissimum? Nam
quæstio-

Rational. Evans.

questionis istius resolutio vergete in laudem Veritatis, quae omnia superat & evincit, & in virtutem Vanitatis & Iniquitatis, quae reperitur in rebus huius facili. Unde tertius & Cubicularis sic scolivit; inquit est vinum, inquit Rex, inquit mulieres, inquit filii hominum, & opera eorum, & ini-
quitate penitentia. At veritas manet, & invalebit, &
vivit in eternum. Benedic Deus veritati.

3. Peritiles sunt questiones per Sapientem propositae. Quis ascendit in celum atque descendit? Quis continet Spiritum in manibus suis? Quis colligunt quas quis in vestimento? Quis perficit omnes terminos terrae? Quod nomen eius, aut quod nomen filii eius? Significare enim haec questiones divinam potentiam, cui nulli parent veniti, qui in nubibus pro nutu suo continent a quas, à quo omnes ter-
ram terrae dependent; significat quoque eius incomprendibilitatem, quia nec nomen nobis ad-
equatum est, quo & descendere exprimatur divina natura, nec in celum ascendere valeamus, ut plenam de ea scientiam affermarum. Unde similes questiones proponit Dominus Iob ut divinam agnoscatur potentiam, & seipsum humiliter coram Deo:
Vbi eras quando ponebam fundamenta terra! Quis posuit mensuras eius? Vel quis terendi super eam lineam? Super quo bases eius solidata sunt? Quis demisit lapidem angularium eius? Quis conclusit oitis mare, &c.

4. Etiam ipse Christus questiones aliquas proposito Pharisaeis in eorum utilitatem, si mentis oculos vellet aperire: Sic Matth. 21. & Marc. 11. dum interrogarent eum Scribe & Semiores. In
qua posestis haec facta, Ejecerat scilicet ementes, & vendentes de templo cum auctoritate, & imperio.

Matth. 22. Refpondens ait illis: Interrogabo vos & ego unum verbum & respondete mihi, & dicam vobis in qua po-
testate haec faciam: Praefuisse Iannus de celo erat an ex hominibus? At illi videntes quocumque responso
fe capiendo, dixerunt, Ne fimus. Iterum alia vi-
ce congregatis Pharisaeis, interrogavit eos, & hanc propulxit questionem: Quid vobis videtur de Chri-
sto, cuius filius est? Cumque respondissent David, subiunxit Dominus: Quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, dicens: Dixi Dominus Domine meus, sedē a dextris meis? Et nemo poterat ei respon-
dere verbum, neque aulus fuit quisquam ex illis die cum amplius interrogare. Ruris alia vice interro-
gat: Si licet Sabbatho curare? At illi tacuerunt, Subdit vero ipse: Cujus regnum auctoritas aut bonum in puerum cadet, & non extrahes continuo illum in die Sabbathi? Et non poterant respondere illi. Sic fer-
ad questiones Domini obmutelunt non tam ex ignorancia, quam ex malitia, quia ad lucem veri-
tatis nolunt oculos aprire. Ex illa interim questionum propositionis hoc utilitatis consequitur, quod eorum apparent confusio, & plebis infructio
subliegatur.

Alia quædam questiones sunt curiosæ & pa-
Questiones rcuriosæ & superflue, de quibus Ecclesiastes dicit: Deus ho-
mines & omnes suos fecit rectum, & ipse se infinitus misericordia que-
stionum, non ferent tantum mala, & scandala in populo. Hæc ille. Quapropter verum est illud S. Bonaventura: Arbores scientia multos privatae arbores vita.

Denique, aliquæ sunt questiones non solum Quæsti-

curiosæ & superflue, sed etiam nocivæ & perni-
ciecioæ. Talis fuit prima quæstio à Satana per os va-

lo. Si tamen adhiberent diligenter ad ex-
trippanda vita, & virutes inferendas, sicut ad mortales

questiones, non ferent tantum mala, & scandala in populo.

Hæc ille. Quapropter verum est illud S. Bonaventura: Arbores scientia multos privatae arbores vita.

ligo.

Thomas à Kempis. Quia plures magis student scire, Lib. 1. de

quam bene vivere, ideo sapienter, & modicam fru-

litu ferunt. O si tamen adhiberent diligenter ad ex-

trippanda vita, & virutes inferendas, sicut ad mortales

questiones, non ferent tantum mala, & scandala in populo.

Hæc ille. Quapropter verum est illud S. Bonaventura: Arbores scientia multos privatae arbores vita.

ligno Paradisi? Hoc enim eis propositum ut eos de-
cipere, & avocaret à p̄ceptū divini observatione.
Tales fuerunt & quæstiones quas soliti sunt Pha-
tisti, & Scriba Domino proponentes, captiose
enim erant, & in ejus perniciem conspirabant. In
verbō verbum capere solebant; sed sapientia ejus
ubique vicit malitiam. Sic proponente quæstio-
nem, an mulier in adulterio deprehensa lapidibus
foret appetenda? Ned respondit dicens, & scribens
intera; *Qui sine peccato est, primus in eam lepidem
mittat.* Itemum aliqui quæstiones proponunt. *Nun-
c iterum coniurū dare Cæsar, an non?* Ipse autem petuit
numismata sibi ostendit, cumq; fatigantur exaratum
in eo imaginem Cæsaris, respondit. *Redite ergo quæ
sunt Cæsari Cæsare, & quæ sunt Dei Deo.*

Quæstio quoque à Legisperito hic Christo pro-
posita: *Quid faciendo vitam eternam possideo?* & or-
dinata ab eo ad tentandum Dominum; five ad ex-
plorandum an non aliquid alienum à lege, alienum à Moye loqueretur. Internū hæc quæstio
inter omnes maximè utilis est, & maximè neces-
saria, quæ de felicitate & fini ultimo hominis affer-
quendo agit, & de meditis inquirit. Utinam ergo
in corde & in ore homini Christiani frequenter
versatur, ut practica scientia scire possit,
& facere quæ ad vitam eternam afferquentur.
Verum inter homines huius facultati
paucæ est & rara ultimæ quæstio est de man-
datorum observatione, de honorum operum exercitio, de statu felicitatis supēræ, de aeterna
vita. Quæstiones eorum ut plurimum sunt de re-
bus fœculi, de rebus vanis, de rebus noxiis, fre-
quentes est quæstio: *Quis eorum videatur esse ma-
jor?* Quomodo opes acquirendæ, quaque via:
Quomodo honorata sublimanda famula quibuslibet impendiis? Quomodo lis evincenda iustæ
vel iniuste? Quomodo circumveniendum in con-
tractu lucro proximus? Quomodo de inimicis
sumenda vindicta? Multa similes quæstiones eos
torquent in illisque eorum deludat iollictudo tur-
bulenta neglecta hac quæstione. Quid faciendo
vitam eternam possideo?

Occasionem autem fortitus est quæstionis hu-
ius proponens Legisperitus, quia frequens erat
fermo Domini de vita, & aeterna vita, ad quam o-
mnes convocaturi venerat. Vnde cum quidam ab
eo recederet & retro abiit, interrogaretque di-
scipulos suos: *Numquid & vos vultus resrabo?*
Respondit Petrus, Domine verba vita eterna habebis,
ad quem ibimus? Sic dicit unicum finem fu-
turius in hunc mundum, scopumque unicum
missionis fuz à Patre esse; *Pt omnia quicquid in
ipsius non percusat, sed habebit vitam eternam.* Et ite-
rum ibidem ait: *Exaltari spernet fūsum hominis, ut
omnis qui credit in ipsius non percusat, sed habebat vi-
tam eternam.* Et tertio ibidem repetit: *Qui credit
in Eum, habebit vitam eternam;* quæ autem incredu-
lus est, non videbit vitam, sed ira Dei manet super
eum. Sic agens cum Samaritanæ, non nisi agit de vi-

ta eterna. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non
sicut in aeternum, sed sicut in eo fons aquæ aliensis in
vitam aeternam. Postmodum agens cum Iudeo si-
militer agit de vita, & dicit eis: *Amen, amen dico
vobis, quia qui verbum meum audire, & credit ei qui
misit me, habebit vitam aeternam.* Ruris ibidem Scrutani-
minis Scripturas, quia vos paratis in ipsi vitam a-
eternam habere; & ille sunt qui a testimoniorum prohibent
de me, & non vultis venire ad me ut vitam habeatis.

Deinde agens cum Capharnaitis quinques re-
petit nomen vita eterna. 1. Operamini cibum qui
non perire, sed qui permanet in vitam eternam, quem
Elius dabit vobis. 2. Hæc est voluntas Patri mei, ut
omniæ qui vident Filium, & credunt in eum, habeat vi-
tam aeternam. 3. Amen, amen dico vobis: *Qui credit
in me habet vitam eternam.* 4. Ego sum panis vivus
qui de celo descendit. Si quis manducaverit ex hoc pa-
ne, viveri in aeternum. 5. Qui manducat meam carnem
& bibit meum sanguinem, habebit vitam eternam, &
ego resuscitabo eum in novissimo die. Denique agens Iohann. 6.
cum Pharisæis de civili fū & orbibus suis, non fe-
mel repetit nomen vita & aeterna vita, propter
quam se venisse dicit. *Ego, inquit, veni ut vitam ha-
beam, & abundanter habeam:* item, *Oros mea vo-
cem meam audirem, & ego cognoscere te.* & sequuntur,
me, & ego vitam aeternam do te, & non perirebas in a-
eternum. Attende quoties in Evangelio Iohannis pau-
cis his capitibus nomen vita eterna repetit, & vi-
debis quam merito dicat ei Simon Petrus, *Dominus
verba vita eterna habebas, ad quem ibimus?*

Quandoq; autem nomen vita simpliciter & fine
addito usurpat Dominus, quandoque nomen vi-
tae aeternæ; & idem significat per utrumque vetana
fūl. vitam, vitam sanctam, vitam coelestem, vitam
divinam, vitam aeternam, vitam beatam. *Vita*
gratia vitam producit gloria aeterna, cuncti con-
tinet quasi in femente, ideoque in scripturis utra-
que illa nomen obtinet vita, nomenq; vita eterna.
Hinc est quod Christus de vita qua sola mereor
dici vita, quia vivere quoddam divinum tribuit,
reponit dedit Adolescenti eandem quam Le-
gisperitus proponenti quæstionem: *Magister quid
boni facias, ut vitam eternam habebas?* Etenim
repondet: *Si vis ad vitam ingredi, servas mandata.* Matt. 19.
Non specificat quam vitam, sed fine addito dicit
Vitam, veram intelligens vitam quæ in Deo vivi-
tur. De qua etiam intelligitur illud *Ego veni, ut vi-
taris habebam.* Six frequenter addit nomen vita quæ
aliquid divinum promittit, five ad gratiam,
five ad gloriam spectans. Sic promittit panem
vite, aquam vite, lumen vite, lignum & arborem
vite, fructum vite, scriptum nomen in libro vite,
refutrationem vite, coronam vite, spiritum vite.
De quibus omnibus loquitur S. Iohannes variis locis
tum Evangelii, tum Apocalypsis fuz. Non ergo
mirum, cum adeo frequenter Dominus de vita
locutus fuerit, & aeterna vita, si hic Legisperitus
eum interrogaret de medius & via hujus vite, sicut
& adolescentis ille.

Q99. 2

Attende

TRACTATVS TERTIVS

MRCVII

Attende vero verba hujus Legisperiti, & ea
pondera & apende, sive quando dicit: *Quid facias?* sive quando possidet vitam eternam? Per prous enim significatur vita acquiri non solum veris speciosis, sed etiam regnum colorum; neque solum desiderio bonis, quibus etiam infernus est plenus, sicut & mundus, licet in malo & peccatis positus. Necesse est manu operi adhibere, faciendo vel patiente regnum Dei & vita eterna acquiruntur. Per posterius eum significari potest solam vitam eternam, sive regnum aeternum proprie possidere, & hereditate acquiri, sicut Graca habent: *Quid facias vita eterna?* hereditate possidere & urnotant interpretes. Bona hujus seculi & hereditates, nec vera bona sicut hereditate acquiruntur, si bene impiciamus sed commodato & precario illis solum utinam brevi dimissi. Boni ergo illa non sunt immobilia & perpetua, sed mobiles & fugitiva sunt, ac caduta. Eili: Dei ad illam solam hereditatem adspicunt, quae vere hereditas est, ad illam possessionem quae possest est, ibi cororum fixum est, ubi aliquid fixum potest reperiri. Nam de his qua in hoc seculo sunt, & qua concipiuntur homines hujus seculi verum est illud. *Cum haberitis qua concipiaveris, possidere non poteris.* Felix ergo qui potest dicere: *Euntes ceciderunt mihi in praelatio, etenim hereditas mea praelata est mihi.* Quia est illa hereditas adeo preclara? Dominus pars hereditatis mea, &c. *Portio mea in terra viventium.*

Sola nuda fides integrum ad vitam eternam non parat. Hac quoque interrogatione. *Quid facias vita eternam possidere?* tacite condemnantur heretici, satique indicatur non sola nuda fide integrum parari ad vitam, sed operibus necesse est ad illam contendere. Hoc fatus videtur intelligere Legisperitus, dum ait: *Quid facias eternam vitam possidere?* Hoc etiam fatus intelligebat adolescentes interrogantes: *Quid bonum facias ut vitam eternam habeamus?* Hoc denique fatus intelligebant indecidentes & interrogantes: *Quid faciemus ut operemur opera Dei?*

Intem: Dominus hunc Legisperitum merito ad legem remittit, cuius faciebat professionem; erat autem de numero illorum qui legis verba perfecte callent, sed vim legis vel ignorant, vel signant non perficiunt, nec adimplent. Non poterat fraudulentem huic interrogacioni occurrere sapientia Christi efficacius, quam ad legem remittenda legis Doctorem, cui filosum non imponuissest alio quopiam responso. Sic quando de fide aut moribus est interrogatio: cum lege Domini optima est consultatio. Cum autem Legisperitus legem prouulisset (quam legerat, non quam impleverat) de dilectione Dei & proximi, brevi resolutione concidit Dominus: *Hoc fac & vivi.* Sic offendit certam viam vite in legis illius adimplitione conciseri, nec ultra quipiam

requiri, necessarium tamen esse facere, & non solum facere.

Refert auctor *Scala Celsi*, quemdam Scholarem Joanum Iani de longinquo partibus ad Academiam Parisien- or Theologum venire, ut Theologie operam daret. Ingres Ordinatus ergo est scolas, auditorius quendam Theologum explicantem S. Matthaei Evange- Scalam. Cum autem prima die ingefusus praesule legeret illud Matthaei: *Dilege dominum deum tuum ex corde tuo,* &c. Ipse subito surrexit de medio discipulorum concitans dormitibus. Interrogatus a Magistro, quid sibi dictum vel factum ficeret, quod sic recederet, & Scholam dimitteret? Respondebat: *Nihil mihi factum est, sed antequam plura audiam, volo opere istud compiri.* Sic egrediens, Religionem est ingressus. Recepit ergo ipse intellectus illud Domini. Hoc fac, & vives.

Nota de dilectione Dei super omnia, & de dilectione proximi, de qua hoc Evangelium expressa loquitur, alibi tunc à nobis tractatum est, in *Horto Pastorali Tom. 3. Tract. 1.* Lectio secunda per totam. Vnde illuc Lectorem remitto. Occurrentierunt & occasio ea de te dicendi Dominica 17. post Pentecosten. Recure & illuc.

DOMIN. XIII. POST PENTECOST. *Leet. 20. bipartit.*

Occurrerunt ei decem viri leprosi, &c.

Luc. 17.

Si nullum passum iniustilem facit in custu suo ab Oriente in occidente, sed exire vintat, lucem, calorem, ut in motu suo beneficis sit, bus omnibus inferioribus; Sie Christus Dominus ad Occidentem pergens suum, hoc est ad mortem, beneficium quibuscumque impetravit, non solum lucis, doctrinae & spiritualis gratiae, sed etiam salutis corporis. De hac testimonium nobis exhibet hoc Evangelium, in quo dicitur: *Est factum est dum ieret in Hierusalem, transibat per medium Samaram & Galilam. Et cum ingredieretur quoddam Castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi,* &c. Hos ergo lanavit in transitu, dum ieret in Hierusalem, non quidem jam adhuc passus habuisse, tamen tempus ejus jam incipiebat appropinquare, et ratae inter illud & que dicitur: *Factum est dum compleverunt dies assumptionis eius,* & LUC. 9. ipse faciem suam firmarit, ut ieret in Hierusalem. Hoc est, dum appropinquarent dies quibus per mortem & passionem suam afflendum erat à mundo ad patrem, revolut firmiter & fortiter in Hierusalem recto intere, licet locus foret passibus suis, & firmavit faciem suam per constantiam, que etiam exterius elucebat adversus Iudeos, adversus mortem & tormenta, quasi jam paratus voluntarie & cum gaudio morti occurrere. per quam afflendum erat ad Patrem & nos salvandi à morte. Quia vero transiendum erat per Samaram, misit quosdam qui pararent ibi in civitate.

q. 6. 6. 6. 6.